

Cafépenge, fjumreår, starthjælp og death tax

Den politiske debats uskikke, og hvordan du gennemskuer dem

Kock, Christian Erik J

Published in:
Kommunen

Publication date:
2013

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):

Kock, C. E. J. (2013). Cafépenge, fjumreår, starthjælp og death tax: Den politiske debats uskikke, og hvordan du gennemskuer dem. *Kommunen*, 13-13.

Cafépenge, fjumreår, starthjælp og death tax.
Den politiske debats uskikke, og hvordan du
gennemskuer du dem.

Den politiske kommunikation er præget af det, som forfatteren George Orwell i romanen 1984 kaldte 'Newspeak'. Ord, der skal overføre en ønskelig holdning til dem, der bruger ordene.

Den københavnske borgmester Klaus Bondam var i 2008-09 med i en debat om et trafikforsøg på Nørrebrogade, som han havde fået lukket for bilerne. Blandt andre havde medlem af Borgerrepræsentationen Ikram Sarwar og direktør Palle Christoffersen skrevet et avisindlæg imod lukningen. Bondams 'svar' på dette indlæg lagde sådan ud:

"Det er gammeldags og helt utidsbærende i en moderne europeisk storby at tro, at der er en folkeret at kunne køre i sin bil, hvor man vil. Vi ser denne meget konservative grundholdning folde sig ud hos kritikerne af vores omlægning af Nørrebrogade. Heldigvis er der en bred enighed på rådhuset om, at vi ikke ønsker at gå tilbage til en gade, hvor der kører dobbelt så mange biler som i dag. Hvor cyklisterne flæter ind og ud mellem hinanden og kæmper om pladsen på cykelstien. En gade, hvor ventende buspassagerer flyder op på fortorvet og cykelstien, mens de med lange øjne ser busen smagle sig af stød. Eller en gade, hvor der ikke er plads til at sidde ned og nyde byen." (Politiken 5.8.2009)

Eksempler optræder i min bog. De svarer ikke: fordommende uskikke i den politiske debat, som udkom første gang i 2011, og som netop er kommet i udvider udgave, blandt andet med eksempler fra den regering vi nu har.

Hvad er det Bondam gør i eksemplet? Han nedgør nogle synspunkter som hans modparter i debatten ikke har fremsat. De har ikke sagt at 'der er en folkeret at kunne køre i sin bil, hvor man vil'. Det påstår Bondam heller ikke direkte - men der vil en del læsere af hans indlæg sikkert tro.

At forholde sig til et standpunkt som ikke er fremsat, kaldes ofte at opstille en stråmand. Det er desværre en meget hyppig uskik i politisk debat også på det kommunale niveau.

Rondams uskikke

Bondams indlæg demonstrerer endnu flere uskikke. Han udmåler hvor uholdbar situationen var på Nørrebrogade for gadetukningen. Det er irrelevant, at Christoffersens forudgående indlæg står, at ingen ønsker at gå tilbage til en gade, hvor der kører dobbelt så mange biler som i dag. Der står til gengæld noget om andre løsninger, for eksempel Gammel Kongevej-løsningen (på denne Frederiksbjerggade, der minder om Nørrebrogade, kan bilene køre, men der er blandt andet en midterbar af brosten, der dæmper kørslen). Denne mere moderate ordning kommenterer Bondam ikke på, kun det ekstremste standpunkt om helt fri bilkørsel (som hans modpart ikke har).

Og Bondam berører slet ikke Christoffersens hovedargument imod gadesærføringen: 'at omsætningen i butikkerne på Nørrebrogade er faldet med cirka 20 procent, og at typen af butikker er på vej ned i retning af et marked i ørkenland.'

Således demonstrerer Bondam en anden uskik i politisk debat - måske den mest udbredte og mest fordømmende: Han svarer ikke. De argumenter, som hans modstandere

Optaque re eam eat. Pudi am, conmittas dolorias sa voloria voluptaesto et arios aut iscipna ndessime videm quat plitassi ab iporias sa voloria voluptaesto et arios aut iscipna ndessime videm quat plitassi ab iporias sa voloria voluptaesto et arios aut iscipna ndessime videm quat plitassi ab ipanditass unt.

i debatten har ført frem imod hans gadelukning, forbigår han - til fordel for nedladende udsagn om et standpunkt som modstanderne ikke har. Derved kan det for uopmærksomme læsere se ud, som om han svarer. Og det er nok også meningen. Han undgår behændigt at foltholde sig til nogle modargumenter, der kunne have en vis vægt.

Newspeak

Denne type debat kan de fleste sikkert genkende fra det daglige mediebillede. Både landspolitikere og kommunalpolitikere benytter sig af den, godt hjulpet af deres kommunikationsrådgivere. Og måske er det smart fra politikerens synspunkt at optræde sådan. Måske giver det bonus i vælgerens øjne - det tvivler jeg dog på. Men i alle fald gælder det, at taberne i dette spil - det er netop vælgerne. Det er os, borgerne.

Sagen er jo, at hvis vi skal kunne tage fornuftig stilling til politiske tiltag - eksempelvis når der gælder trafikforhold i vores by - så har vi brug for at der høre de gode argumenter på begge sider (eller alle sider) af sagen. Vi har ikke brug for at de debatten domineres af standpunkt, som ingen har. Vi har derimod brug for at der, hvad begge sider kan pege på af vigtige argumenter, der kan spille en rolle i sagen. Og ikke mindst har vi behov for at høre, hvad de debatterende på den modsatte side giver som svar på disse argumenter. Først da har vi chance for at bedømme, hvor gode argumenterne er.

Det er jo også sådan, det fungerer i retssager. Eller for eksempel når en doktorkandidat skal forsvare sin afhandling på universitetet. Det er vigtigt men ikke nok, at en advokat eller en doktorand fremfører argumenter for sin påstand eller sin teori. Der skal også være no-

gen, der fremfører de bedste modargumenter. Og så skal vi høre svarene på disse modargumenter. Først da har dommerne eller bedømmerne det bedst mulige grundlag for at vurdere en påstand eller teori. Sådan burde der også være i politik.

Derfor kan vi som borgere, der lytter til den politiske debat, tjekke dens kvalitet ved at stille dette spørgsmål: Får vi en debat, der minder om den, vi ville få, hvis vi sad som lægdommere i en retssag?

Desværre vil svaret i reglen være negativt. For hvad er det nemlig, vi faktisk får?

Vi får en masse professionel kommunikation, men ikke mange argumenter og endnu færre argumenter der har vægt. Stil og performance spiller hovedrollerne. Og politiske standpunkter søges overført til os indirekte og uden argumenter, blandt andet ved hjælp af smarte ord, der prøver at linke holdninger ned i lommene på os, uden at vi opdager det.

Det var det, forfatteren George Orwell i sin roman 1984 kaldte 'Newspeak': Ord, der skal overføre en ønskelig holdning til dem, der bruger ordene.'

Omvendt lommetyveri

Ikke bare det politiske liv men også vort liv som forbrugere præges af disse ord. Fjumreri. Cafepenge. Udlændingestyrelsen blev til Udlændingservice. Bruttoskat blev markedsført som arbejdsmarkedsbidrag. En særlig lav konstanthjælp for flygtninge blev kaldt stathjælp. Besparelser og nedskæringer kaldes reformer. Aenordningsplan og så videre.

Et glimrende eksempel er fænomenet kloakslam, som efter en navnekonkurrence i 1991 blev omdøbt fra sludge til biosolids. Andre foreslåede navne var: urban biomass, nutri-cake, Black Gold og ROSE (for Recycling Of Solids Environmentally). De, der vil afskaffe arveafgift i USA, kalder den death tax. Der er også blevet indført i Danmark, blandt andet har folketingspolitikeren Ellen Trane Nørby (V) talt imod at "beskatte det dødsfald".

Jeg har foreslået beregnelsen 'omvendt lommetryeri' for alle disse kommunikationstricks, der bruges for at vi skal antage de ønskede holdninger - positive eller negative - uden at have tænkt over dem og uden at have fået argumenter. Og de præger en stor del af den politiske kommunikation.

Dertil kommer så, at hvis vi trods alt får en slags argumenter på bordet, så er det ofte irrelevante argumenter. Det gælder for eksempel dem, der består i at nedgøre standpunkter, som modparten ikke har. Det var dem, vi startede med at se på.

Og endelig er der så den tredje hovedkategorier af politiske debat-uskikke: Det, at man ikke svarer på argumenter, men prøver at få det til at se ud, som om man gør det.

Hvis vi husker disse tre kategorier af uskikke: 1) ingen argumenter; 2) irrelevante argumenter; 3) ingen svar på argumenter - så er vi bedre rustet til at kræve en politisk debat, vi kan bruge til noget. Politisk debat for vores skyld, ikke for politikernes.

Al Christian Kock, professor på Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet. Christian Kock er aktuell med bogen *De svarer ikke: foruømmende uskikke i den politiske debat*.